Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 19. **Wilnia, Siereda 29 Lutaha 1928 h.** **Hod IV (XII).**

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 6 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA" kaštuje na hod — 10 zał., na paŭhoda — 5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał.

HAZETA WYCHODZIĆ 2 RAZY U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-ej — 20 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ wadnej palosy.

Pierad hałasawańniem.

Stajom pierad mamentam wializarnaha značeńnia! Narod sialanski, narod wiaskowy wybiraje swaich pradstaŭnikaŭ u najwyšejšyja zakonadaŭčyja ŭstanowy polskaj Respubliki. Dzie tolki ŭ jakoj dziaržawie jošć sapraŭdy demokratyčny ład, dzie wybary ŭžo źjaŭlajucca znajomymi dalokamu papiaredniamu pakaleńniu, tam jany prachodziać u narmalnych abstawinach, bo świedamaść hramadzkaja razam z ahulnaj aświetaj tam dawoli pašyrana i niama miesca na wybarnyja nadužycci. Jak-ža ŭ inšych warunkach znachodzicca akcyja ŭ miežach ciapieršniaj Polščy, na našych biełaruska-litoŭskich ziemlach asabliwa. Tut wyniki wybaraŭ pieradusim zaležać ad taho, chto maje bolšuju armiju ahitataraŭ dy jašče dobra płatnych. Tut kožnaja nie biełaruskaja akcyja pieradusim raźličaje na swajho najbolš wiernaha pryjaciela: *na ciemnatu masaŭ*. Na hetaj ciemnacie našy worahi chočuć budawać swoj dabrabyt i ŭtrymliwać sučasny stan rečaŭ dla abiazdolenych. Kali pahladzieć, pasłuchać i pačytać ab ciapierašnich wybarach, to pieradusim kidajecca hety najbolš charaktarny mament: zdabyć hołas biełaruskaha sielanina biasstydnym widawočnym ašukanstwam, jakomu moža paddacca tolki ciomny čaławiek, što nia wiedaje nawat chto jon.

Heta orhija ašukanstwa ŭ sučasnych wybarach prybiraje formy na tolki ahidnyja, što na jaje wyjaŭleńnie nie chapaje słoŭ. Dla swajej pieramohi na wybarnym froncie ludzi puskajuć u chod samyja nizkija, samyja dzikija sposaby zmahańnia. Zabywajucca ŭsialakija elementarnyja wymahańni čaławiečaj etyki, wyjaŭlajucca samyja nizkija instynkty, a ŭsio dziela taho, kab ašukać nieświadomaha, palityčna niaśpiełaha hramadzianina.

Hetak naprykład kučka maskoŭskich niedabitkaŭ, kab praleźci ŭ Sojm, choča pierakanać sialanskija prawasłaŭnyja masy, što jany Rasiejcy i pawinny addać swaje hałasy im Maskalam čornasociencam, kab jany pašla ŭ Sojmie pierad usim świetam raspinalisia, što ŭ miežach Polščy žywie sotni tysiač rasiejskaha sialanstwa i što nijakich Biełarusaŭ ni Ŭkraincaŭ niama na świecie dy śmiajalisia ad dušy z ciemnaty swaich wybarščykaŭ.

Wialikaju pomač u rusyfikacyi našaha kraju robiać Maskalam i Palaki z pad ściahu Biespartyjnaha Bloku, a značać z wiedama, zhody i bahasławienstwa samoha ŭradu.

Na čas wybaraŭ pačała wychodzić u Łuniency časopiś pad nazowam „Голос Полесья". Sam fakt pajaŭleńnia maskoŭskaj časopisi dla Biełarusaŭ na Palesi nia moža nia wyklikać u dušy Biełarusa abureńnia, adnak kali pračytać jak ahitatary z № 1 hłumiacca dzika nad našym narodam i jaho świataściami, to sapraŭdy, až wieryć niachočycca, kab heta rabili ludzi ŭ jakich krywi pływieć nienawiść da ŭsiaho maskoŭskaha za što z liśnim hadoŭ niawoli.

I kaho nia ŭziać z našych palityčnych praciŭnikaŭ, kožny padchodzie da našaha brata z prakanańniem, što praz narodnuju ciemnatu jon dasca ašukać. Ale pryšoŭ mament kali Biełarusy pad Polščaj pawinny zdać egzamen z swajej palityčnaj śpiełaści. *Staŭka na ciemnatu Biełarusa pawinna być hetym razam bita.* Ciapier užo nia hod 1922. Narod naš, nie biez upływu raboty našych pasłoŭ, za apošnich 5 hadoŭ pastawiŭ wializarnyja kroki napierad i čužniku swaich hałasoŭ nia dašč.

Praŭda ŭ ciapierašnich wybarach my nia majem fizyčnaj mahčymaści wyjawić upływy na narodnyja masy, my nia možam dajšci da hołasu praz kryk rožnaha warańnia, ale ŭsio-ž wierym u toj žyćciowy instynkt i zdarowy sialanski rozum jaki pakiruje Biełarusa dać hołas tolki za swaich, choć jany paswaranyja, choć čužoj ruki žbityja z tołku.

Budziem wieryć što na wybarach pieramoža naša zdarowaja nacyjanalnaja ideja.

Sud nad „Hramadoj"

(Treci i čaćwiorty dzień pracesu).

Praciah aktu abwinawačańnia.

„Hramada" systematyčna imknułasia da apanawańnia ŭsich biełaruskich kulturna-praświetnych ustanowaŭ. Siabry jaje ŭwajšli ŭ „Biełaruski Nacyjanalny Kamitet", „Tawarystwa Biełaruskaj Škoły", „Biel. Wydawieckaje Tawarystwa", „Biel. Nawukowaje Tawarystwa", „Biel. Tawarystwa Pomačy Achwiaram Wajny", a tak-ža mieli ŭpływ na „Studenski Sajuz" i „Wil. Biel. Himnaziju".

„Hramada", pry pomačy „Kamsamoła", pačała wiaści ahitacyju ŭ wojsku, źbirajučy adnačasna ŭ miestach špijonskich roznyja wajskowyja infarmacyi. Maładyja rekruty atrymliwali instrukcyi, u jakich, miž inšym, hawaryłasia: „Nie dziela taho jdzieš u wojska, kab służyć puzatym hienerałam i aficeram, a pa toje, kab nawučycca metna stralać, kali budzie treba, u kapitalistych i buržujaŭ".

U wa-ŭsich pačynańniach „Hramady" šmat pamahaje biełaruskaja presa.

Swaju rabotu „Hramada" wiadzie specyjalnaj systemaj. I tak: wiadzie ahitacyju proćiŭ kamasacyi, zaklikaje da teroru suproć škołaŭ i da ich bajkotu, zaklikaje nie płacić padatkaŭ, źbiraje podpisy pad damahańniami amnestyi dla palityčnych wiaźniaŭ. Hetaj akcyjaj kiruje „Mižnarodny Sekretarjat" u Waršawie, u jakim ŭwachodziać: „Niezaležnaja Chłopskaja Partyja", „Hramada", „Wola Narodu", „Chłopski Sajuz", PPS — lawica, a tak-ža pradstaŭniki „Niezaležnaj Socyjal. Partyi Pracy" i „Poalej Syjonu". Pa zahadu sekretaryjatu ładziać jany mitynhi i wuličnyja demanstracyi. Świedkam apošnich była Wilnia 8, 11 i 14 śniežnia 1926 h. Dźwie pieršyja demanstracyi ładziŭ Rak-Michajłoŭski, a treciaju — Wałošyn u času pryjezdu anhielskaha kamunistyčnaha pasła Seferda.

U ciesnaj suwiazi z hetaj halinaj pracy „Hramady" byŭ „MOPR" (Mižnarodnaja Arhanizacyja Pomačy Rewalucyjaneram), jaki prysyłaŭ hrošy na patreby wiaźniaŭ i apłaty adwakataŭ. Rewizyja ŭ Wilenskaha adwakata W. Rodziewiča pakazała, što ŭ hetaha adwakata adbyłasia narada, u jakoj pryjmali ŭdziel, miž inšymi, adwakaty Černichow i Mickiewič. U adw. Rodziewiča ŭstanoŭlena było „ahulnaje biuro abarony" i wyznačana dla abaroncaŭ taksa.

Dalej akt abwinawačańnia zsyłajecca na manifestacyi ŭ Kosaŭskim pawiecie, na sutyčku palicyi z manifestantami ŭ Kosawie; zabita 6 čaławiek, na zabojstwa palicyjanta Iwaškiewiča, charakteryzuje dziejnaść „Hramady" ŭ Słonimskim, Dziśnienskim, Wialejskim, Lidzkim i inš. pawietach i ŭ kancy abwinawačwaje: 1) ŭsich abwinawačanych u tym, što jany ad 1926 h. da paławiny studnia 1927 h. brali ŭdziel u arhanizacyi pad nazowam „Biełaruskaja Sialanska-Rabotnickaja Hramada", stworanaj z metaj dakanańnia zamachu na dziaržaŭny ład Polščy i na celasć jaje terytoryi, praz uwiadzieńnie dyktatury praletarjatu, sawieckaha ładu i adarwańnie ad Polščy pry pomačy aružnaha paŭstańnia paŭnočna-ŭschodnich wajawodztwaŭ i pryłučeńnie ich da Sawietaŭ, pry hetym dla ździejśnieńnia swaich metaŭ mieli składy aružža;

2) aprača hetaha, Taraškiewiča, Rak-Michajłoŭskaha, Wałošyna, Miatłu, Astroŭskaha, Bursewiča, Akinčyca i Šnarkiewiča ŭ tym, što jany ŭ praciahu 1925, 1926 i studnia mies. 1927 h., budučy polskimi hramadzianami, supolna zabawiazalisia dać Sawietam aružnaju pomač u wypadku wajny;

3) S. Kulinoŭskaha — ŭ špijonstwie i

4) Kazačonka, Kawalowa, Kawalewiča, i Karniłowiča — u zabojstwie tajnaha palicyjanta Iwaškiewiča.

Na hetym čytańnie aktu abwinawačańnie zakončyłasia.

Nichto z abwinawačanych da winy nie pryznaŭsia.

Staršynia Owsianko zapytaŭsia, ci abwinawačanyja chočuć dać ciapier jakija pajašnieńni i pry hetym adznačyŭ, što chacia mohuć jany hawaryć pabiełarusku, adnak, dziela taho, što jošć abaroncy nia razumiejučyja biełaruskaj mowy, pažadana, kab hawaryli papolsku.

Taraškiewič zajawiŭ, što chacia jon i znaje polskuju mowu, budzie adnak hawaryć pabiełarusku. Dalej zajawiŭ, što ŭ akcie abwinawačańnia jošć šmat niedakładnaściaŭ, što „Hramada" była partyjaj lehalnaj i pracawała ŭ ramkach kanstytucyi.

Rak-Michajłoŭski pratestuje proci nazwańnia jaho „abrusicielam" i „kamunistym".

(Dalej budzie.)

Chto za jaki numar hałasuje?

Na Nr 1 hałasujuć usie polskija asadniki, wojty, polskija wučycieli, čynoŭniki, kniazi, hrafy, i pany.

Na Nr 2 hałasujuć polskija šowinistyčnyja sacyjalisty, jakija nia pryznajuć ułasnaści nawat na mały kusočak ziamli, nia znajuć našaj wioski j nia lubiać Biełarusaŭ.

Na Nr 3 hałasujuć tyja samyja ašukancy wyzwalency, što hałasawali ŭ Sojmie, kab nadziali našy ziemli čužym asadnikam.

Na Nr 4 budu hałasawać tolki niewialičkaja častka žydoŭ (Bund).

Na Nr 20 Hałasujuć maskoŭskija čornasociency, jakija z haściej chočuć zrabicca ŭ čužoj chacie haspadarami.

Na Nr 24 i 25 Hałasuje častka panoŭ, rožnyja endeki, šlachta, niekataryja polskija endeckija ksiandzy, ichnyja kucharki, tercyjarki, dewotki i ŭsie tyja, što harać šalonaj nienawiściaj da ŭsiaho biełaruskaha siarmiažnaha narodu.

Na ŭsie inšyja numary hałasujuć ludzi, jakija nia wiedajuć, što ich hołas zmarnujecca, bo ŭsie drobnyja hrupki rožnych palityčnych awanturnikaŭ nie dastanuć ani adnaho mandatu.

Na № 18 hałasujuć usie Biełarusy, heta značа ŭsie, što žywuć na našych ziemlach pad wiaskowaj sałamianaj strachoj, cierpiać niadolu, ździek, bieźziamielle. Na hety numar hałasuje kožny česny syn swajej mnohapakutnaj baćkaŭščyny, bo na hetym numary stajać našy ludzi, što wyšli z narodu i buduć jaho baranić!

Nie hałasuje zusim kožny trucień i piačurnik, što siedziačy na piečy čakaje, až niechta druhi dla jaho dobra zrobić!

Hałasujcie za № 18.

Uwaha!

Kali nia maješ drukawanaha № 18—napišy jaho sam na čystaj biełaj kartačcy!

Da wiedama našych čytačoŭ.

Pišuć nam z wioskaŭ, što wiedamy Janka Stankiewič, nia majučy nijakaha swajho aŭtorytetu, u swajej wybarnaj ahitacyi z adnaho boku padšywajecca pad b. Hramadu, a z druhoha zakrywajecca imiam ks. Adama Stankiewiča, našaha prychilnika i siabry Centralnaha Kamitetu BChD.

Redakcyja wyjaśniaje i śćwiardžaje jašče raz, što padobnaje prykrywańnie swajej niahodnaj raboty imiam našaha słaŭnaha dziejača zjaŭlajecca tolki lišnim dokazam słabaści Janki Stankiewiča, a tak-ža charakteryzuje Janku Stankiewiča jak maralna nizkaha čaławieka.

Redakcyja.

* * *

Ŭ pawietry čystym, jak kryštal
Dryžać bliskučyja pramieńni,
I srybrnaja irdzicca dal,
Zijaje, byccam ŭ zadumleńni

Na aksamitnym dywanie
Trawy i krasak šmatkalornych,
Rasa bryllantam milhanie,
Zaświecić na listkach uzornych

Spakoj nawokał i ŭ cišy
Kałośsia šapaciać maŭkliwa.
Spakojna, cicha na dušy
I molicca, ja čuju, niwa.

I ja malitwaj joj ŭtaru
Krasie malusia ŭ zachapleńni,
Malitwa - šopat jdzie ŭ haru
Tudy, dzie zihaciać pramieńni.

A. Bartul.

Za kaho hałasawać?

(*List z wioski*).

Prybližajucca wybary, dyk, ja choć i nie palityk i nia lublu ŭ palityku miašacca, bo da hetaha ja zdajecca i nia zdatny, ale treba i mnie pryzadumacca za kaho hołas swoj addać. Pryznajusia, što kab nia tajnaje hałasawańnie, dyk dal-boh nie pajšoŭ hałasawać, bo wiedama, što ŭsim nie dahodziš, a ja dziakuj Bohu z nikim drenna nia žywu i blizu ŭsie majuć za čaławieka, nia hledziučy na rozničy nacyjanalnyja i palityčnyja, dyk dziakuj Bohu za heta, a paleź adkryta u palityku, dyk časam, adny ŭmiašajuć u niešta, druhija ačerniać, dyk lepš mnie jak čaławieku spakojnamu i žyć spakojna.

Ale woś jość šmat takich, što u mianie pytajucca za jaki numar hałasawać, dyk woś mianie tak skazać hwałtam wyciahiwajuć wyskazać swaje prakanańni, dać paradu. Skazać, prapanawać adzin numar, dyk treba chacia—nie chacia druhi zhanić, katory idzie nam nie padarozie, a z druhoha boku šumleńnie prymušaje skazać praŭdu. Dyk wot pastanawiŭ ja na staronkach „B. Krynicy" wykazać swoj pahlad na tyja numary, ab katorych u mianie pytalisia i chto z maimi pahladami zhodzicca, dyk niachaj hałasuje jak ja liču za słušna. Pierš napierš skažu, što ja jość świedamym Biełarusam i žadaju paprawy žyćcia i wychadu ŭ ludzi biełaruskamu pracoŭnamu narodu, woś čamu nam i treba hałasawać na toj śpisak, katory-b staraŭsia našu dolu palepšyć.

Spisak № 1 wiadzie ažyŭlenuju ahitacyju i wydajučy listoŭki pabiełaruskuju abiecywaje šmat čaho dla Biełarusaŭ. Možaby i možna było pawieryć, kab śpisak № 1 nia byŭ ciapier pry ŭładzie, a chiba nia treba hawaryć, što ciapierašni ŭrad dla biełaruskaha narodu daje i jakija da jaho adnosiny.

Praŭda, Marš. Piłsudskaha ja pawažaju, bo heta niazwyčajny čaławieł, ale dziela wyšej haworanych pryčyn i dziela taho, što ŭ śpisku stajać takija asoby, jak wialiki abšarnik kniaź Radziwił i druhija ludzi duža niapeŭnyja i nia našyja, usio-ž taki na № 1 hałasawać nia budu.

Ab № 24 i 25 (endeckija) chiba nia treba ŭspaminać, bo raz jany nawat nia chočuć nazwać pa imiani Biełarusaŭ, raz jany chočuć śmierci biełaruskamu narodu, dyk našamu sielaninu, nat' uspaminać ab ich nia warta.

Ciapier hlanim na biełaruskija partyi, jakija zdajecca nadta dobra žyčać biel. narodu, np. Janka Stankiewič, ale čytajučy hazety lohka paznać, što heta jość choć i Biełarus ale škodnik dla Biełarusaŭ. Nia wiedaju ja ci jon na słužbie ŭ kaho ci nie, ale raz robić padziel pamiž Biełarusaŭ, pamiž hetych-ža samych pracoŭnych, značyć wysłužywajecca našym woraham, jakim zaležyć, kab nas padzialić, a dziela taho ja na hety śpisak nie budu addawać swoj hołas i druhim nia radžu.

Wystaŭlaje śpiski ŭ niekatarych wybarnych wokruhach b. Hramada, ale (abminajučy druhije pryčyny) dziela taho, što tam niama jednaści hałasy hety buduć tolki zmarnawanymi. Astajecca nam spryjać Bloku Nac. Mienšaściaŭ, bo tam zhurtawana najbolš peŭnych Biełarusaŭ, katoryja dziaržać jednaść i možam być peŭnymi, što jany buduć najlepš baranić našyje intaresy. Dyk ja i radžu hałasawać na № 18.

Sielanin z Wialejskaha paw.

Wybarnyja sprawy.

Wybarny kalendar.

4 sakawika, hałasawańnie ŭ Sojm. 7 sakawika. Pasiedžańnie Akružnoj Wybarnaj Kamisii dla ŭstanaŭleńnia wynikaŭ wybaraŭ u Sojm.

11 sakawika, hałasawańnie ŭ Senat. 14 sakawika — Pasiedžańnie Akružnoj Wybarnaj Kamisii dla ŭstanaŭleńnia wynikaŭ wybaraŭ u Senat.

Dwaccatka pawinna prawalicca. Kali pačytać wilenskuju čornasocienuju hazetu „Утро", to bačym tam byccam Rasiejcy na našych ziemlach majuć wialiki paśpiech u wybarnaj ahitacyi. Treba pryznać, što čornasocienna-manarchistyčnaja ahitacyja pašyrana nie na žarty, ale biełaruskaje sialanstwa adusiul maskoŭskuju buržuaznuju čornuju sotniu honić won. Niadaŭna ŭ wioscy Niŭnikach zrabili čornasocienny mitynh u carkwie, bo widać uważali heta za najbolš biaśpiečnaje miesca, ale i tam ahitacyja bahača Pimanawa nie zahawaryła da sercaŭ słuchačoŭ, bo bolšaść wyšaŭšy kazała, što „nam z Pimanawym nie padarozie" i pastanawili hałasawać za № 18, bo tam kandydatami biełaruskija biednyja sialanie, rabotniki i pracoŭnyja intelihienty.

Lišni raz pierakanali. 26 lutaha ŭ Alšeŭščynie (Swian. p.) „śmiatanka" šlachockaja zładziła swoj mitynh. Sabrałasia i našych nia mała. Aratar dakazwaŭ, što Radziwiły z № 1 bolš daduć dla Biełarusaŭ i što polskaja partyja najlepšaja. Hetych słoŭ było dawoli kab sialanstwu pierakanacca, što prysutnyja miarkujučyja hałasawać na № 18 stajać na dobraj darozie.

Čym nas worahi chočuć bić. Niekataryja čužackija ahitatary majuć prywyčku rabić nam zakid, što z nami iduć Žydy. Adnak biełaruskija sialanie ŭ takich wypadkach razumna adkazwajuć, što raz robicca wybarny sajuz usich niapolskich narodaŭ, to nia možna niejki adzin narod wydzielać, pry čym zaznačajuć, što tam, dzie žywuć pierawažna Biełarusy, Žydy stajać na śpisku na dalokich miescach. Tak naprykład u Swiancianskim wokruhu adw. Černichaŭ zajmaje až 5 miesca.

HRAMADZIANIE!

Hałasujcie za № 18.

Z biełaruskaha žyćcia.

Buduć sudzić ksiandza Stankiewiča. Šyroka wiedamaha biełaruskaha dziejača b. pasła ks. Adama Stankiewiča sudowyja ŭłady wyzywali na dapros z metaj paciahnieńnia da adkaznaści pa 129 art. K. K. za pramowy na mitynhach z časaŭ kali jašče byŭ pasłom.

Aryšt hr. Aniskowiča. U Hłybokim aryštawany staršynia wybarnaha kamitetu wosiemnastki hr. Aniśkowič Janka. Pryčyny aryštu niawiedamy.

Zaćwierdžańnie kanfiskataŭ. Akružny Sud u Wilni na pasiedžańni sesii haspadarčaj zaćwierdziŭ kanfiskaty nałožanyja administracyjnymi ŭładami na nastupnyja časopisi: „Sialanskaja Niwa" Nr. 15, „Biełaruskaja Krynica" Nr. 12 i „Prawasłaŭnaja Biełaruś" Nr. 4.

Aŭtarski wiečar. U niadzielu ŭ sali na wul. św. Anny 2, Biełaruski Studenski Sajuz zładziŭ literaturny wiečar, u prahramu jakoha ŭwajšli najnawiejšyja twory wilenskich biełaruskich maładych paetaŭ. Z ustupnaj pramowaj wystupiŭ hr. M. Kościewič, paśla čaho deklamawalisia wieršy Bartula, Wasilka, Tulejki i Šyrana. Za redkimi wyniatkami wieršy byli dawoli ŭdałymi. Niekataryja wieršy tracili šmat praz niawažnaje wykanańnie. Ahułam-ža prysutnyja wyniaśli wielmi dobraje ŭražańnie i nadzieju, što Studenski Sajuz padachwocić našych wilenskich paetaŭ čaściej ładzić padobnyja wiečary.

Spektakl u Rubiažewičach. Niadaŭna ŭ m. Rubiažewičach Hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury zładziŭ spektakl. Prahrama złažyłasia z dramy ŭ 4-ch aktach Hałubka p. z. „Apośniaje spatkańnie". Prysutnyja wielmi byli zadawoleny spektaklam i ihroj našych artystaŭ-amataraŭ. U ihry pryniali ŭdziel nastupnyja asoby: J. Tryhubowič, W. Piatroŭskaja, S. Chopialeŭski, B. Ramejka, I. Piatroŭski, H. Karanieŭskaja, E. Piatroŭskaja, Z. Kuźmickaja, S. Markočeŭskaja, K. Hajdukiewič, J. Trysubowič, S. Kulikoŭski, M. Kakošyn, K. Kulikoŭski, K. Kadołka i inš.

Biełarusy ŭ Litwie.

Kowienskija Biełarusy pryniali ŭdziel u światkawańni 10-ch uhodkaŭ niezaležnaści Litwy. 15 lutaha, jany zrabili schod i wyniaśli pastanowu pasłać na druhi dzień prywitalnuju telehramu Prezydentu Respubliki i Staršyni Ministraŭ.

U jubilejny dzień adbyŭsia ŭračysty schod čašci biełaruskaj kowienskaj kalonii, na jakim wystupili z dakładami K. Dušeŭski, W. Barysowič, A. Matač i inšyja.

K. Dušeŭski ŭ swaim dakładzie adznačyŭ, što faktyčna dumka i imkneńnie litoŭskaha narodu da zwarotu swajej časowa stračanaj niezaležnaści nie spynialisia praz usie stahodździ čužaziemnaha panawańnia, iskra niezaležnaści była prycisnuta, jana tleła časam słabym ahońčykam, ale nia hasła. U 60-ch hodach prošłaha stahodździa imkneńnie da adradžeńnia pačynaje ŭsio bolš i bolš razharacca, pačynaje świacić usio šyrej i šyrej hramadzianstwu i da pačatku dwaccataha stahodździa jano załunała jarkim i mahutnym połymiam. Stała jasna ŭžo tady, što raniej, ci paźniej narod litoŭski swajho dasiahnie. I 16-ha lutaha 1918 hodu—dasiahnuŭ. U hety dzień była apublikawana wola litoŭskaha narodu być wolnym i niezaležnym.

Dalej Dušeŭski aznajomiŭ słuchačoŭ z historyjaj Litwy za apośnija 10 hadoŭ i z tymi rezultatami, jakich dasiahnuŭ litoŭski narod ŭwa ŭsich halinach hramadzkaha, kulturnaha i pramysłowaha žyćcia. Trudna dapuścić, kab litoŭski narod dasiahnuŭ takoha raskwitu i dabrabytu biez niezaležnaści.

Nam Biełarusam hety dzień — kazaŭ Dušeŭski — źjaŭlajecca padwojna radasnym i ŭračystym. My radujemsia razam z bratnim nam litoŭskim narodam i ščyra witajem jaho. Jaho ŭračystaść źjaŭlajecca i našaj uračystaściu, bo ŭ tym, što Litwa dakazała ŭsiamu świetu prawa na swoj niezaležny byt, u tym, što za 10 hadoŭ istnawańnia Litwy nia tolki nie padupała, ale naadwarot akrepła, my čerpajem nowyja nadziei i siły dla našaha biełaruskaha adradžeńnia.

Zakončyŭ swoj dakład Dušeŭski zwarotam da litoŭskaha narodu:

Narodzie Litoŭski, prymi našy ščyryja biełaruskija prywitańni, wiedaj, što Ty dla nas tak-ža blizki, darahi i luby jak i tysiaču hadoŭ tamu nazad, wiedaj, što Twaje biedy nami adčuwajucca takža baluča jak i našy i Twaje radaści napaŭniajuć radaściu i nas. Jak tysiaču hadoŭ tamu my byli razam z Taboj, tak i siańnia wa ŭsich twaich imkneńniach my z Taboj.

Dalej mieŭ pramowu Wasil Barysowič. Jon padziaiŭsia swaimi ŭspaminami ab supracoŭnictwie z Litwinami za apošnich 10 hadoŭ, wyrazaŭ padziaku za dobryja adnosiny Litwinoŭ da Biełarusoŭ. Painfarmawaŭ ab pracy byŭšaha ministerstwa biełaruskich spraŭ u Litwie, dzie jon pracawaŭ z 1919 h. i biełaruskich arhanizacyjaŭ u Litwie.

Anton Matač pračytaŭ dakład z historyi Litwy ad staradaŭnych časoŭ da siahońniašniaha dnia, adznačyŭšy ŭsie etapy raźwićcia, upadku i adradžeńnia dziaržaŭnaści Litoŭskaj.

A 11-aj hadzinie Biełarusy zakončyli swoj schod i wyšli na wulicu, kab źliccca z usim litoŭskim narodam i razam z im, u jaho huščy, adświatkawać hety dzień.

Ab haspadarcy.

Wydoiwać karowu treba da sucha.

(Hladzi „Biel. Kryn." Nr. 14).

IV.

Pieršaje małako pry pačatku dajennia treba zaŭsiady, zdoiwać staranoj: na ziamlu, na hnoj, a nia ŭ sudzinu z dobrym astatnim małakom. Rabić hetak treba dziela taho, što z nadworku ŭ struki (ssaki) papadajuć zwyčajna drobnyja arhanizmy, mikroby, jakija z pieršym małakom užo wydoiwajucca. Kali-b hetyja wydojenyja mikroby ciapier dastalisia ŭ małako, tam-by jany wielmi chutka *razmnožylisia*. A heta razmnaženie maje za saboj zaŭsiady źmieny ŭ małace. Raz karysnyja, ale najčaściej škodnyja, psujučyja małako. Tamu treba zrabić usio, kab takija i im padobnyja mikroby ŭ małako nie dastalisia: hetak dasiahajecca bolšaj trywałaści, a znača i wartaści datyčnaha małaka. Na hetym kožnamu musić zaležać.

U mieru taho, jak zwyčajnym dajeńniem małako što raz ubywaje, treba pryhatawacca da ŭspomnienaha *masažu* (wyžymańnia) wym'ja. Jak tolki ŭžo małako nie ciače, treba da masažu prystupić nieadkładna i prawiešci jaho *chutka*. Zwyčajny masaž Hegelunda składajecca z šaści asobnych čaściej: dźwie z ich datyčacca abiedźwiuch piarednich ćwiortak wym'ja, dźwie — zadnich i dźwie—całaha wym'ja. Kožnuju z hetych šaści čaściej wyžymańnia treba *trejčy za saboj paŭtaryć* i paśla hetaha datyčnaj ćwiortki wym'ja wydaić. Prawodzicca masaž u hetym paradku:

1. *Masaž piarednich ćwiortak wym'ja* ci t. zw. *nacirańnie: biarecca* abodwa piarednija struki (ssaki) tak, kab možna było ciorci pa bakoch wym'ja wialikim palcam adnaje ruki adnu ćwiortku wym'ja i čatyrmia apośnimi palcami druhoj ruki druhuju ćwiortku wym'ja.

2. *Masaž zadnich ćwiortak wym'ja*: wym'ja (zadnija ćwiortki) biarecca ŭ wierchniej čašci, ad ściohnaŭ, abaruč, pamiž šyroka razłožanych dałońmi, ściskajecca i źjaždžajecca unîz až da strukoŭ. Pry hetym palcy abiedźwiuch ruk zmykajucca tak, jakby chacieli wym'ja skrabać (paznohci pry hetym musiać być *hładka* astryžany).

3. *Druhi masaž piarednich ćwiortak wym'ja*. Kožnaja ćwiortka wyžymajecca abiedźwiuma rukami. a) Lewaja ćwiortka: *prawaja* ruka pryłožycca dałaniom na lewuju wonkawuju čašć lewaj ćwiortki, a *lewaja* ruka adwiernienym dałaniom (mały palec na wiersie, wialiki ad spodu) założycca miž piarednich ćwiortak wym'ja tak, kab mahčy pasuwacca *napierad*, pry-

18 **Hramadzianie! Nia pužajciesia niezakonnych pahrozaŭ i teroru z boku čužackich ahitataraŭ.** **18**

Hałasawańnie swabodnaje i tajnaje. Nichto nie adkazwaje za hałasawańnie i nichto nia dawiedajecca, što 4 i 11 sakawika (marca) wy pałažyli ŭ kanwert swoj WOSIEMNACCATY (18) numar.

ciskajučy pry hetym datyčnuju (lewuju) čwiortku wym'ja na dałoń ruki prawaj. Takoje nacirańnie, jak i kožnaje z usich šaści paŭtaryć treba trejčy. b) Taksama i z čwiortkaj prawaj. Paśla hetaha abiedźwie wyžmykanyja čwiorki wydoiwajucca.

4. *Druhi masaž zadnich čwiortak* prawodzicca taksama jak i pieršy masaž tych-ža čwiortak. Tolki taja roźnica, što tut užo wym'ja biarecca i ściskajecca abaruč nie z bakoŭ a *z-zadu*.

5. *Masaž celaha wym'ja* prawodzicca pierš z adnej pałowaj a paśla z druhoj. Robicca heta tak, što pry masažy *lewaj* pałowy wym'ja, heta pałowa woźmicca abaruč miž razłožanych 4-ch palcaŭ kožnaje ruki z wonkawaj starany i abodwama wialikimi palcami ad siaredziny. Biarecca hetak wym'ja biespasiaredna pad brucham ściskajecca i źjaždžajecca až da strukoŭ. Paŭtorycca heta trejčy. Tojesamaje z pałowaj prawaj.

6. *Ściskańnie* wym'ja jošć apošnim aktam wyžymańnia. Napadobliwajecca pry hetym ssučaje cialo, kali užo nie ciače małako. Robicca tak: u dźwie ruki biarucca *wolna* dwa struki (pierš piarednija, paśla zadnija) i paśla hetymi rukami złožanymi bolšmienš u kułak *trejčy* za saboj toŭkniecca wym'ja ŭwierch tak jak i robić u takich wypadkach ssučaje cialo. Paśla datyčnyja čwiortki wydoiwajucca. Z druhimi dźwiuma čwiortkami toje samaje.

Z usiaho skazanaha widać, što masažy wym'ja majuć adnu metu: wym'ja dakładna i ŭwa ŭsich čaścinach wyžmykać, dy paśla kožnaha takoha wyžymańnia da sucha wydaić. Tamu ŭreście nawat i nia ważna, kab hety masaž tolki tak adbywaŭsia, jak jon tut tolki što byŭ apisany. Ważna tolki toje, kab wym'ja było *ŭwa ŭsiej swajej mlekatworčaj masie* dakładna wyžmykana i wydajena. Bajacca pry hetym, što takija pačynańni z wym'jem budue karowie baleć, *nia treba*: zdarowaje wym'ja pry *sumlennym*, choć i silnym wyžymańni baleć nia budzie. Što-ž datyčycca wym'ja chwarawitaha, dyk takim wyžymańniem chworaje miejsca tolki chutčej znajdziecca i hetym samym z bolšaj nadziejaj u čas zalečycca.

Ad. Klimovič.

Biełarusie! Ci Ty ŭświedamiŭ i pierakanaŭ choć niekalki čaławiekaŭ, što na śpisku wosiemnastki stajać našy ludzi, jakija buduć zmahacca za swoj narod?

Kali nia spoŭniŭ hetaha swajho abawiazku — zrabi heta siahońnia, jašče nia pozna!

Z Polšča.

Nowaja karnaja procedura. U chutkim časie Rada Ministraŭ maje razhladać prajekt nowaj karnaj pracedury. Pamiž inšym nowaja pracedura pradbačyć, što abwinawačany užo padčas śledztwa moža damahacca wyjaśnieńniaŭ, u čym jaho abwinawačwajuč i jakija proci jaho sabrany doakzy. Piśmy i inšyja papiery, znajdzienyja padčas śledztwa, buduć mahčy pierahladać tolki prakuratar i Sud. Rewizyi buduć prabka wykłučna dniom.

U Waršawie ŭ praciahu 1927 h. było 1611 wypadkaŭ samahubstwa, z jakich 283 zakončyłasia śmierciaj. Na ahulny lik wypadkaŭ — 801 datyčyć asob maładziej 16 hadoŭ. Samahubcaŭ mužčyn było 706.

— Kodyfikacyjnaja kamisija apracawała prajekt žanimstwienaha prawa ŭ Polšča. Nowy prajekt pradbačyć razwody ŭ wypadkach „hramadzka kaniečnych". Spadziajucca, što jašče ŭ biahučym hodzie prajekt budzie razhladacca Sojmam.

Z zahranicy.

Italija. Italijanskaja rada ministraŭ začwierdziła nowy wybarny zakon, pawodle jakoha Wialikaja Fašystaŭskaja Rada z pasiarod 800 kandydataŭ z śpiskaŭ stanowych arhanizacyjaŭ wybiraje 400. Wybarščyk nia budzie užo hałasawać na swaich kandydataŭ, a tolki zajawić „tak" abo „nie" na fašystaŭski śpisak.

Sawiety. 23 lutaha na abšary ŭsiej Respubliki ŭračysta światkawali 10 ŭhodki istnawańnia čyrwonaj armii. Centralny wykanaŭčy kamitet šmat asob abdaryŭ orderam „Čyrwonaha Ściahu".

— Prajekt razbrajeńnia wysłaŭ Litwinow u Sekretarjat Lihi Narodaŭ. Ahulnaje razbrajeńnie pawodle hetaha prajektu maje być zakončana ŭ praciahu 4 hadoŭ. U pieršym hodzie prawiałasia-b demobilizacija armii da 50 pracentaŭ, źniščeńnie wajennych materyjałaŭ, skasawańnie ŭsich wajennych ustanowaŭ i zamiena wajennych aeraplanaŭ i karabloŭ na handlowyja. Nastupnyja 3 hady razbrajeńnie zakončyłasia-b akančalna. Dla kantroli była-b Mižnarodnaja Kamisija.

— Maskoŭski Kreml budzie zamieniany na muzej — tak pastanawiła Rada Narodnych Kamisaraŭ na apošnim pasiedžańni. Usie sawieckija ŭstanowy buduć pieraniesiany z Kremlu ŭ nowy budynak u centry Maskwy. Budynak adnak jašče nie zakončany.

— Sawiecki ŭrad wysyłaje ŭ Žewu B. Štajna ŭ roli nahladčyka ŭ naradach Kamitetu biaspiečnaści, jakija pačnucca tam u chutkim časie. Štajn adnak maje ważniejšaje paručeńnie, a mianoŭna: dačakać pryjezdu ŭ Ženewu Čemberlena i ŭznawić pamiž Anhlijaj i Sawietami pierahawory.

Ameryka. U Hawannie zakončyłasia ŭsieamerykanskaja konferencyja, jakaja apračа padpisańnia niekalkich rezalucyjaŭ, ničoha kankretnaha nie dała.

— U Nju-Jork na niamieckim parachodzie prywiaźli z Sawietaŭ na 5 milijonaŭ dalaroŭ zołata, jakoje maje metu zabiaśpiečyć sawiecki handlowy kredyt.

Estonija 23 lutaha światkawała 10-ja ŭhodki swajej niezaležnaści. Na heta wialikaje narodnaje świata z usich miestaŭ i miasteček Estonii papryjaždžali ŭ stalicu delehacyi. Niekatoryja dziaržawy — Polšča, Łatwija, Finlandyja, Litwa — pryslali swaich adumysłowych pradstaŭnikoŭ. Światkawańnie adbyłosia wialmi ŭračysta. Niamieččyna, jakaja supolna z rasiejskimi manarchistami 10 hadoŭ tamu nazad praśledawała estonskich niezaležnikaŭ, udzielu ŭ światkawańni nia pryjmała. Z pryčyny świata niezaležnaści abwieščana amnestyja 508 prastupnikam, a tak-ža źmienšana na paławinu kara šmat wiaźniam.

U Japonii adbylisia wybary ŭ parlamant. Uradowaja partyja zdabyła 217 mandataŭ, a apazycyja (liberały) —218. Rabotniki atrymali tolki 8 mandataŭ. Majučych prawa hołasu było 13 milijonaŭ (u 1924 h. tolki 3 milijony).

Francyja. Wybary ŭ francuski parlamant adbuducca 22 i 29 sakawika. Praca sučasnaha parlamantu zakončycca 15-ha sakawika.

Z Kraju.

Litoŭskaja škoła. Paśla doŭhich starańniaŭ litoŭskaha tawarystwa „Rytas", školnaja ŭłada zhadziłasia adkryć u wioscy Kunihiški, Swiancianskaha pawietu, adnaklasowuju litoŭskuju školu.

Lik biezrabotnych u Horadzienščynie ŭzros da 2089 čaławiek, u hetym rabotnickaŭ biez kwalifikacyi — 1091, budaŭlanych—110, spažywieckaha promysłu—279 i inš.

Z wybarnych pieśniaŭ.

Ni sołtysy, jak warony,
Ni endeckija ambony,
Čornasociency ni „piasty"
Nia zmohuć naš wosiemnasty.

Nie hladzi ty na pahrozu,
Nia bojsia doždžu, marozu
Ci u botach ci ŭ łapciach
Z wosiemnastkaj stań ŭ rukach.

Daj, brat, hołas na swoj numar,
Kab panom papsuci humar;
Kab žyli paludzku z nami,
Nia ličyli durakami.

Janka U.

Piśmo ŭ Redakcyju.

Pawažany Hramadzianin Redaktar!

Wietliwa prosim na staronkach Wašaj pawažanaj časopisi „B. Krynicy" źmiaścić hetaje piśmo:

Niekalki tydniaŭ tamu nazad adzin miajscowy siabra „spadarowaj" partyi zaprapanawaŭ nam padpisać piśmo zaadresawanaje ŭ redakcyju „B. Krynicy" i druhija časopisi, zaklikajučaje da jednaści ŭsich Biełarusaŭ prynamsia na čas wybaraŭ. My žadajučy jak najlepš dla biełaruskaha narodu i wiedajučy, što tolki ŭ jednaści i zhodzie jak na čas wybaraŭ, tak i zaŭsiody praca budzie najkaryśniejšaj, hety list padpisali, a ciapier čytajem u № 4 „Narodu" swaje proźwiščy i źmiest piśma zusim nia taki, jaki my padpisywali, bo hazeta „Narod" pierakładaje jaho zusim na swoj partyjny ład.

Uważajučy ŭ hetym pastupku, jaki zrobleny z padpisanym nam piśmom nie imknieńni da jednaści, a naadwarot, my nižej padpisanyja zajaŭlajem, što nam hołas sumleńnia kaža, kab proci takoj rabocie zapratestawać.

Spadziajomsia, što zachacieli-b uziać nazad swaje podpisy i druhija, jakich proźwiščy źmieščany ŭ pieradawicy № 4 „Narod", ale nia mieli mahčymaści padpisać hety list.

Z pašanaj

Mikołaj Rydziel, Jan Šulup, Jazep Łukianowič, Antoś Hryśkiewič, E. Cikota, Mikałaj Dudzinski, Hipolit Holak, J. Čartowič, Albin Charka, Anton Čartowič.

Z Wilni.

Uhodki śmierci Basanowiča. 16 h. m. adnačasowa z dziesiatymi ŭhodkami Niezaležnaści Litwy prypali taksama pieršyja ŭhodki śmierci ś. p. dr. J. Basanowiča. Litoŭskaje hramadzianstwa nia chočučy złučyć z saboju dwa roznarodnyja abchody, uhodki śmierci ś. p. d-ra Basanowiča abchodziła 22-ha h. m.

Žałobnaja akademija pamiaci ś. p. D-ra Basanowiča. U pieršy dzień wialikaha postu Litoŭskaje Nawukowaje Tawarystwa ŭ sali „Apollo" złаdziła ŭračysty abchod pieršych uhodkaŭ świerci znamianitaha dziejača i litoŭskaha wučonaha ś. p. D-ra J. Basanowiča Byŭ pračytany referat ab teoryi Basanowiča adnosna pachodžańnia litoŭskaha narodu, a tak-ža charaktarystyka i značeńnie pamioršaha.

Kancertnuju častku akademii wypaŭniŭ chor, wučnioŭski arkiestr i śpieŭ solo b. artysta kowienskaj opery p. Aŭdziejusa. Na akademii byli pradstaŭniki inšych narodaŭ.

Hetaha-ž dnia litoŭskija skaŭty na mahile ś. p Basanowiča pałažyli śplecieny imi wianok.

Akančalny razwał šulerni. Ad 1-ha sakawika pierastaje istnawać šulernia pad nazowam „Biełaruskaja Chatka". Staršynia šulerni „dochtar" Paŭlukiewič wystupiŭ z uradu swaich supałak i wyjaždžaje ŭ Nawahradčynu, dzie manicca wiaści dalej swaju dachodnuju „palityčnuju" pracu.

Staršynioj Narodnaj Rady, zamiest Paŭlukiewiča, naznačany ździacinieŭšy stary Todar Wiarnikoŭski.

Sud nad b. pasłom Šapialom. Na dniach u Akružnym Sudzie razhladałasia sprawa A. Šapiela, abwinawačanaha ŭ tym, što jon, budučy ŭ sudowaj sali padčas adnaho palityčnaha pracesu, kryčaŭ: „Dałoŭ fašystoŭski Sud". Sud, paśla daprosu świedak, zasudziŭ Šapiela na 1 hod turmy.

Wyraž hetyja numary kožny paasobku i hałasuj imi 4-ha i 11 sakawika (marca). Lišnija addaj druhim Numar z jakimkolwiek dapiskam, znakam, choćby na adwarotnaj staranie — budzie niawažny.

18 18 18 18 18

DA NAS PISUĊ.

PIERAWYBARY SOŁTYSA.

W. Maciulani, Ašmianskaha pawietu. 10 studzienia h. h., pryjechaŭ u našu wiosku zastupnik wojta, kab zrabić pierawybary sołtysa, ale adrazu zajawiŭ, što choča kab byŭ stary, bo jon čaławiek „zdolny" i zdatny. A naš stary sołtys — štučka dobraja! Zastupnik wojta jaho chwaliŭ, bo jon nahawarywaje ludziej, kab hałasawali za špisak № 1. Kožny raz, prychodziačy z hminy, ciahnie z saboju nia mienš 3 funtaŭ hazet, listowak i 1-ych numaraŭ. Hety čaławiek pakul nia byŭ sołtysam, dyk byŭ apošnim raziawiakaj i da troch nia ŭmieŭ pieraličyć, a ciapier dyk tak staŭ zadzirać nos, byccam, jakaja wielmi ważnaja chwihura.

Nia mohučy bolš ciarpieć hetaha taŭkača, my jaho škinuli i wybrali druhoha. Byŭ heta swoj čaławiek, jaki ŭsim nam padabaŭsia j peŭna nie nasiŭ-by čužych hazetaŭ, cełaj torbaj u wiosku.

Dyk hetaha pan Starasta nie zaćwierdziŭ, bo wiadoma: wojt i starasta što chočuć toje j robiać, a naš taŭkač sołtys całuje im u ruki, kab jaho nia skinuli.

Dyk woś jakija ŭ nas paradački!

Suprajdocha.

AD BE-BE ŬŽO ADWARAČYWAJUCCA.

Łyntupy, Swianciansk. paw. Kali ŭ miesiacy studni źjawilisia pa našych wioskach ahitatary z № 1 dy pačali piajać sałodkija piesienki, my Biełarusy choć wielmi aściarožnyja da nieznajomych, niejak achwotna im wieryli, bo jany nia tolki nas nia čuralisia, ale dawali nam i listoŭki pa našamu napisanyja.

Prajšoŭ miesiac — šmat źmianiłasia. My dawiedalisia, što na № 1 stajać wialikija pany, kniazi, hrafy, asadniki, manarchisty, žydy. Aprača taho ahitatary z № 1-ha nikomu nie dajuć razinucca, kab praŭdu skazać. Sypiać plakatami, adozwami i numarami jak śnieham, ale praŭdy ŭsiož-taki nie zasypiš.

Wyjaśniłasia ŭreščie, što jość u nas swoj biełaruski numar 18, dzie pastaŭleny našy ziemlaki — Biełarusy. Ciapier u hazecie čytajem, što kandydataŭ z № 18 i instruktaroŭ pačali aryštowywać. Ehe, dumajem sabie. My tut dahadalisia ŭ čym sprawa i ad kazionnaha špisačku № 1 našy plečyki pačali pawaračywacca. Dajšło da taho, što i adzin ahitatar z № 1 siedziačy pry kiališačku, majmu susiedu mirhanuŭ wokam dy kaža: wy mianie słuchajcie, ale rabicie swajo. — My— kaža — heta biaz ciabie wiedajem. I praŭda, što wiedajem!

Łyntupski.

AB „BE-BE" (№ 1).

Hmina Opeskaja, paw. Brasłaŭski. U № 14 „Bieł. Krynicy" pisałasia ŭ korespondencyi z hminy Opeskaj, što najbolš ahitujuć Pepeesy (№ 2). Ale tam u № 14 nie pisałasia ab „Be-Be" (Bezp. Blok supr. z uradam). A woś ciapier chaču ja heta napisać. Apošnimi časami najbolš tolki i čuwać pra hety blok, bo „pracujuć" miajscowyja ahitatary (wojt, asadniki, wučycieli). Ciapier kožny wuhoł, kožnaj chaty ŭ m. Opsie, pazaklejwany adozwami na katorych jak kałoda namalawana staić „1" i jašče čyrwonaj chwarbaj, kab lepš kidałasia ŭ wočy. Hetyja partyjnyja biespartyjniki chočuć, kab my sialanie hałasawali ŭ dzień 4 i 11 sakawika na № 1. Panočki „biespartyjniki"! Za waš № 1 ni adzin sialanin ci sialanka nia dašć swoj hołas! My majem swoj № 18! I ŭsie jak adzin budziem hałasawać na № 18, za Blok Nacyjanalnych Mienš.!

Čorny Waŭčok.

BAŁAMUCTWY PAŬLUKIEWIČAWYCH HAŬČAKOŬ I ASADNIKAŬ U „HRAMADAŬSKAJ" SWITCY.

Lachawičy. Dnia 15 hetaha miesiaca ŭ miastečku našym ładziŭ Biełaruski Abjadnany Wybarny Kamitet Bloku Nacyjan. Mienš. schod.

Nie zważajučy na toje, što nia było pradčasnych abwiestak i pamima pieraškod jakija staŭlalisia z boku polskaha bloku „jedynki" (nastrašyli pažarnikaŭ, kab nie dawali kluča ŭ salu pažarnikaŭ) i z boku inšych polskich lawicoŭcaŭ — schod zrabiŭ wielmi silnaje ŭražeńnia na naš dasiul tumaniany narod.

Taki entuzjazm i ŭzbureńnia pakryŭdžanaj dušy našaho narodu prajaŭlaŭsia, što sapraŭdy słuchačy adzywalisia harača pajšci na kožnaje słowa, raskrywajučaje ich usie balački.

Pramoŭcy — staralisia wyjaśnić, henyja rany na ciele našaho siarmiažnaha narodu: *biednatu, ciemnatu, biezziamielle, hoład, ździeki, asadnictwa i t. d.* Hetyja krywawyja balački padčas prošłych wybaraŭ abiacała dyj ciapier abiacaje lačyć, polskaja lawica, Wyzwaleńnie, P. P. S. i partyja chłopskaja — ale akazałasia, što zamiest wylačyć ich, balzamam, zdarowymi maściami ščyraje spahady— jany raskrywawili našyja rany horkim piałunom zdrady i ehoizmu.

Biednatu uzdwoili — ciažarnymi nałohami!

Ciemnatu pašyryli — adbirajučy rodnyja škoły biełaruskija, jakich narod damahaŭsia.

Zamiest ziamli, ablitaje krywawym potam baćkoŭ našych, adrablajučych panščynu — dali polskich asadnikaŭ — hultajoŭ, niaŭmiekaŭ i biazbožnikaŭ.

Hoład pabolšyli praz wyrywańnie z pad nosa našym ludziam pracy, bo-ž swaich „antkaŭ" nahnali da nas u zarabotki.

Zamiest zapraŭdnaje apieki ŭładaŭ — nasłali nam šowinistaŭ, čužych uradoŭcaŭ.

Dyk ničoha dziŭnaha, što kali siańnia našy rodnyja syny — ščyra biełaruskija dziejačy — raskryli nam usiu praŭdu — dyk burlicca duša našych masaŭ narodnych dy łučycca z dumkami ich i padaje dałoń zhody i rwiecca ŭ darohu z tymi, katoryja nas nia zdradzili i dasiul nia schodziać z prostaha narodnaha adradženskaha šlachu Biełaruskaha Abjadnanaha Bloku Narodn. Mienšaściaŭ.

Ale worahi nia śpiać. Jany prabujuć usiakich sposabaŭ, — chapajucca za astatniuju dosku ratunku—podstupu, kab nia ŭtanuć u burliwych chwalach nakipiełaha hniewu našych narodnych huščaŭ. Pany i polskija šawinistyčnyja ŭradoŭcy, bačačy, što posłuchu ŭ narodzie našym nia znajduć — dyk nasyłajuć cełyja chmary hančakoŭ, bałamutaŭ, ahitataraŭ, kab choć z paru mandataŭ jašče ŭpalawać na našych ciomnych i naiŭnych „Kresach".

Woś jak jany spaŭniajuć swaju słuzbu.

Padčas pramowaŭ — na našym schodzie wielmi adbrechiwalisia dwa awanturniki. Adzin z ich niejki Kawalski – prabawaŭ zakidać pradažnaść akazałasia, što jon sam byŭ pradažnikam, bo jak spytali jaho na jaki jon numar radzić hałasawać, dyk jon jak raz palcam pakazaŭ u nieba—na „jedynku"—t. j. na cara asadnikaŭ *na samoha kniazia Radziwiła.*

Druhi znoŭ prykinuŭšysia hramadaŭcam, pačaŭ zakidać našym zblokawanym partyjam, što jany jduć z niemcami—kapitalistymi.

Ale jaho tak sama skora uspakoili, bo-ž kožny, na't i niawučany sialanin wiedaje, što i Niemcy, nia ŭsie kapitalisty, što i ŭ ich jość biednyja ludzi, katoryja zmušany razam z nami baranicca prociŭ ździeku. Ale naš chrabrec jašče ŭsio nia moža ŭspakoicca. Dyk pačynaje pradstaŭnika našaha narodnaha bloku atakawać z druhoha boku. Zajhraŭ u hramadzianskuju dudku, aby adno bač adchilić narod ad pramoŭcy schodu.

—„Čamu nia jšli z Hramadoju,— kryčyć—abo z Žydoŭskim Bundam.

— Jamu tut znoŭ stulili huby.

„Bo Hramada nia jšła z nami, ale z defenzywaju — Wojewódzkaha dušahuba – adkazaŭ jamu hrom sialanskich hałasoŭ.

— Bo nia choćam iści na čužym pawadku Maskoŭskim, abo Waršaŭskim, katory wiadzie nas na drennuju darohu.

My prociŭ Hramady nia wystupajem, tolki prociŭ niačesnych hramadaŭcaŭ, katoryja raźbili ciapier daŭniejšuju Hramadu,—na try askołki, bo kožny z henych „dziejačaŭ" chacieŭ stajać na pieršym miejscy ŭ špisku, bo kožnamu z ich chaciełasia mieć ciopły mandat.

— Dyk čamu-ž nia hałasujecie za Taraškiewiča, katory ŭ turmie za narod ciarpieć?

— Za Taraškiewiča—to budziem, ale ni za ciabie — adkazali jamu niekatoryja z prysutnych.

—Chto taki, i adkul? Ci znaješ Taraškiewiča?—spytaŭ jaho adzin z prysutnych.

— Ja asabista nia znaju...

— A ja byŭ wučniam samoha-ž pasła Taraškiewiča dyk lepšaje prawa maju ab im hawaryć, jak pan dabradziej.

—Nie padabajecca tabie prahrama, jakuju hłasić blok mienšaściaŭ — dyk daj-ža swaju.

— Za kim ty jdzieš?

—Ja ciapier nikomu nia wieru ni zakim nia jdu.

— Dyk budź-ža prakanany, što j tabie siańnia nichto nia wieryć, i za taboj nichto nia jdzie — pačuŭsia z hramady wyrazny adkaz.

— Adkul jon? pytajuć hałasy.

— Hramadzianie, — što wy jazyki mazolicie, uskryknuŭ niechta — to-ž asadnik z pad Žarabkowič, znajem tut jaho, jak abłuplanaha kania.

— Dyk hnać jaho, čmuciciela — prawakatara! Bač u čyju świtku jon uwabraŭsia! Zahrymieŭ cełу schod.

A nad haławami zašapacieli zalaskali raźbiranyja praz sialan plakaty i numarki *wosiemnastki*... **18-ki.**

Dy paniaślisia haračyja kliki—chaj žywie pracoŭnaja—sialanskaja, abjadnanaja pad ściaham Bloku, Biełaruś!

Z takim uražańniem woś my jechali sa schodu ŭ Lachawičach.

Braty — pačujcie jaho klič, dy z nami razam da urny!

Da wybarnaje urny z wosiemnastkaju ŭ rukach!..

Nie zważajma na bałamuctwy prawakataraŭ, dy na wializnyja pieraškody z Bloku kazionnaje „jedynki"! Chaj paznajuć našy worahi, što jany zmahajucca z ćwiordaj, zarhanizawanaj i świadomaj narodnaj masaj, a świet chaj hladzić na našu daśpiełaść palityčnuju, dy chaj hatowić nam naharodu mižnarodnaje sprawiadliwaści!

Lachawicki.

Naša pošta.

Prychilniku z-pad Kaścianiewič. Paradaŭ udzielim pačakaŭšy, pawodle kolei. Dziakujem za dobryja słowy. Pasłać Wam instruktara wybarnaha nia možam, bo našy instruktary što lepšyja—pad klučom.

Fr. Wojciechowiču. Prośbu spoŭnim. Prabujcie da nas pisać u biełaruskaj mowie.

Nieadzinokamu. Drukawać wašaj karespandencyi nia možam, bo kanfiskujuć hazetu.

Kryckamu. Prośbu spoŭnim.

Janku Š. Hazeta Wam wysyłajecca akuratna. Damahajciesia rašuča na pošcie. Dadatkowyja №№ wyšlem.

Biarozcy. Wieršy słabawatyja, nie nadrukujem. Achwotna budziem drukawać karespandencyi ab žyćci wiaskowym kala was.

F. Wiarbickamu. Na Wašu poštu prychodzie 48 numaraŭ „Bieł. Krynicy". Damahajciesia hazety i pierahladu padpiščykaŭ na Wašaj pošcie. Wysyłajem akuratna.

M. Zawadzkamu, L. Stankiewiču, A. Jančeŭskamu, A Buhlewiču, M Šymkowiču, J. Karšunu. Prośbu spoŭnim.

Miajscowamu z-pad Wojstama. Listoŭ nie padpisanych dla wiedama Redakcyi praŭdziwym proźwiščam—nie drukujem.

Atrymana ad: Mariso (Ameryka) 2 dal., ks. Čaglisa i Zeitungs-Vertieb pa 10 zł., ks. Čarniaŭskaha Čarniaŭskaha Winc., Čarniaŭskaha Piotra, Tytuša Stefana, Ziemskaha ŭradu pa 8 zł., ks. Rudzisa, Hryboŭskaha Kaz., Markiewiča Kaz, ks. Filewiča, Niemienioka Wiktara, Kawaleŭskaha Jazepa, Sienkiewiča Albina po 5 zł, Šałachoŭskaha St., Salaka Paŭła, Gana Habr. Harusowiča, Wajawodzkaha Ŭradu ŭ Biełastoku, Česnoŭskaha Wikt. pa 3 zł. Roščenko Marja 2 zł. 30 hr. Alochny Al., Łukaševiča, Kruka Jana, Habryela Jana, Pietrukianieca, Wołosewiča po 2 zł. Słoboniča Stan. i Kučyca po 1 zł.

Redaktar Pawał Karuza. Bieł. Druk. im. Fr. Skaryny. Wilna, Ludwisarskaja 1. Wydawiec Albin Stepowič.